

Spelenderwijs 14.04.2009

De waarde van spelen, meer dan alleen vermaak

Belang

Spelen is voor kinderen van essentieel belang. Het is zoveel meer dan leuk vermaak. Het is een grote ontdekkingstocht. Je zult zien dat er van alles gaande is wanneer je eens aandachtig een spelend kind observeert. Baby's zijn vooral bezig zichzelf en hun eigen mogelijkheden en grenzen te ontdekken. De zintuigen spelen daarbij dan ook een belangrijke rol. Daarna zijn ze al snel bezig met problemen op te lossen, met ontleden, met het leggen van verbanden en weer later met complete rollenspellen. De basis wordt gelegd voor creatief, analytisch en strategisch denken en er wordt gewerkt aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Uiteraard is dit van essentieel belang voor de fijne en grove motorische ontwikkeling, maar wat nog belangrijker is: op deze manier krijgen ze grip op de wereld om hen heen.

Spelen

Speelgoed maakt het het spelen wat gemakkelijker, maar ook kinderen zonder speelgoed spelen. Ze gebruiken hun fantasie en spelen met zand, karton of stukken hout. Iedereen kent wel het beeld van het jongetje in een Afrikaans dorp dat met bakstenen auto's speelt. Het aanbieden van materialen die niet helemaal voorgekauwd zijn, zoals neutrale blokken of stokjes zorgt ervoor dat ze hun fantasie ontwikkelen, wat ze nodig hebben om bijvoorbeeld rollenspellen te spelen, die ze op hun beurt weer nodig hebben om hun omgeving te begrijpen.

Fantasie

Het begrip speelgoed moet je dan ook ruimer zien dan hetgeen wat te koop is in speelgoedzaken. Een goed stuk speelgoed nodigt er toe uit om het te onderzoeken, het te gebruiken en het kind te blijven boeien. Het is hierbij belangrijk dat het de fantasie prikkelt. Hoe meer een kind zelf moet invullen, hoe meer het kind gestimuleerd wordt, fantasie is dus het sleutelwoord voor uitdagend speelgoed. Veel indrukwekkende speelgoedobjecten zijn in dat oogpunt leuk vermaak, maar geven doorgaans minder stimulans dan sobere basismaterialen.

Verantwoord speelgoed

Kinderen kiezen zelf meestal niet voor het beste speelgoed. Ze kijken naar kleur, verpakking, beweging, licht en geluiden. Over het algemeen moet dat het liefst zo fel en opvallend mogelijk zijn. Dit is alleen absoluut geen garantie voor hoeveel plezier een kind aan het speelgoed zal beleven. Dit soort speelgoed is regelmatig te weinig veelzijdig waardoor er alleen op de knopjes gedrukt wordt in plaats van dat er spel uit voort komt. Een goed voorbeeld hiervan is een plastic pratende pop. Deze pop belemmert het spel omdat de mogelijkheden niet meer onuitputtelijk zijn. Een lappenpop laat zich in bed leggen, kan verdrietig zijn en daarna getroost worden. Het

kan de meest prachtige gesprekken met het kind voeren, omdat het kind dit allemaal kan verzinnen. Een plastic pop blijft lachen, ook als het kind wil spelen dat het verdrietig is, het zegt een paar zinnnetjes, die niet altijd zullen aansluiten op het spel. Het spel kan hierdoor geen diepgang krijgen.

Ontwikkeling

In de eerste zeven tot negen jaar maken kinderen verschillende ontwikkelingen door die ze door middel van spel verwerken. Elke ontwikkelingsfase vraagt dan ook om een ander benadering van het spelmateriaal. Vaak kan spelmateriaal wel hergebruikt worden in elke nieuwe fase, maar de manier waarop het gebruikt wordt kan steeds weer anders zijn. De komende tijd behandelen we steeds een ontwikkelingsfase, te beginnen bij de pasgeboren baby. Ook geven we tips bij het kiezen van speelgoed.

*Sandii Zachte en Kim van Leeuwen © 2009
Kiind.nl*